

KLAGANDE

GTC Print AB, 556612-5745

Ombud: Advokat Ulf Hökeberg,
chefsjurist Pär Cronhult och
biträdande jurist Viktor Robertson
Advokatfirman Fylgia KB
Box 55555
102 04 Stockholm

MOTPARTER

1. Norrbottens läns landsting
971 89 Luleå
2. Luleå Grafiska AB
Fabriksvägen 2
972 54 Luleå

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten i Luleås dom den 25 mars 2015
i mål nr 2529-14, se bilaga A

SAKEN

Överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling, LOU

KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Kammarrätten ändrar förvaltningsrättens dom och beslutar att rättelse ska ske genom ny utvärdering där även anbudet från GTC Print AB ska beaktas.

Kammarrättens interimistiska beslut den 7 april 2015 upphör därmed att gälla.

YRKANDEN M.M.

GTC Print AB (bolaget) överklagar förvaltningsrättens dom och yrkar att kammarrätten i första hand förordnar att rättelse ska ske innebärande att bolagets anbud upptas till slutlig prövning och tilldelning och i andra hand att upphandlingen ska göras om. Bolaget åberopar det som tidigare anförts i förvaltningsrätten samt till grund för yrkandet i andra hand att inte heller anbudet från Luleå Grafiska AB uppfyller för upphandlingen ställda krav. I en ny upphandling hade bolaget kunnat komma ifråga för anbudsgivning och tilldelning och bolagets på denna punkt aktuella skada ligger i att ha förtagits denna möjlighet.

Norrbottens läns landsting (landstinget) bestrider bifall till överklagandet och anför att bolagets påstående att dess redogörelse omfattar även nu gällande uppdrag är felaktigt. Beskrivningen innehåller bara kortfattade svar på frågorna i frågeformuläret. Vidare saknas helt beskrivning om hur bolaget avser uppfylla sina åtaganden. Det finns en stor skillnad i nivån gällande de beskrivningar som bolaget och Luleå Grafiska AB lämnat där den senare lämnat detaljerad information över hur de jobbar med kvalitets- och miljöarbete.

Luleå Grafiska AB har beretts tillfälle att yttra sig i målet men har inte hörts av.

SKÄLEN FÖR KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Tillämpliga bestämmelser framgår av förvaltningsrättens dom.

Av bilaga till landstingets tilldelningsbeslut av den 21 november 2014 framgår att bolaget inte gick vidare från kvalificeringsfasen på grund av avsaknad av beskrivning beträffande hur bolaget avser att uppfylla kvalitets-

och miljöåtagandena enligt punkterna T2 1.3 respektive T2 1.5 i förfrågningsunderlaget. Av tilldelningsbeslutet framgår vidare att landstinget antog företaget Luleå Grafiska AB som leverantör av i målet aktuella tryckeritjänster.

Enligt kammarrättens mening får såväl bolaget som Luleå Grafiska AB anses ha besvarat frågorna i förfrågningsunderlaget om hur leverantörerna avser att uppfylla sina kvalitets- och miljöåtaganden genom hänvisning till det i sina respektive organisationer integrerade och ordinarie arbete som sker inom dessa områden. Såsom landstinget formulerat kraven avseende miljö och kvalitet får en sådan hänvisning anses vara tillräcklig för att uppfylla uppställda krav. Det kan konstateras att varken bolaget eller Luleå Grafiska AB i sina anbud uttryckligen har upplyst landstinget om att det i respektive organisation integrerade kvalitets- och miljöarbetet kommer att nyttiggöras även i leveranserna till landstinget. Att leverantörerna inte lämnat sådan upplysning saknar dock betydelse då detta får anses vara underförstått. Även om förfrågningsunderlaget skulle ges den tolkningen att en sådan uttrycklig upplysning är nödvändig för att uppfylla skall-kraven inom kvalitet och miljö, framstår ett krav på sådan upplysning som oproportionerligt i förhållande till kravens syfte att erhålla tryckeritjänster av god kvalitet och med minsta möjliga miljöbelastning.

Vid sådana förhållanden var det enligt likabehandlingsprincipen i 1 kap. 9 § LOU felaktigt att inte låta utvärdera bolagets anbud. Genom att bolaget redan i förvaltningsrätten konkretiserat den skada bolaget lidit av denna felaktighet föreligger förutsättningar för ingripande enligt 16 kap. 6 § LOU.

Överklagandet ska därför bifallas. Eftersom felet är hänförligt till kvalificeringsfasen ska ingripandet ske i form av rättelse genom ny utvärdering vid vilken bolagets anbud ska beaktas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B (formulär 9).

Annika Sandström
kammarrättslagman
ordförande

Elsa Nihlén
kammarrättsråd

Martin Lindeblad
adjungerad ledamot
referent

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I LULEÅ**

Enhet 1

DOM
2015-03-25
Meddelad i
Luleå

Bilaga A

Mål nr
2529-14

1

SÖKANDE

GTC Print AB, 556612-5745

Ombud: Advokaten Ulf Hökeberg, chefsjuristen Pär Cronhult samt
biträdande juristen Viktor Robertson
Advokatfirman Fylgia KB
Box 55555
102 04 Stockholm

MOTPART

Norrbottnens läns landsting
971 89 Luleå

SAKEN

Överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling, LOU

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår ansökan om överprövning.

Dok.Id 59041

Postadress Box 849 971 26 Luleå	Besöksadress Skeppsbrogatan 43	Telefon 0920-29 54 90 E-post: forvaltningsrattenilulea@dom.se www.dom.se	Telefax 0920-22 04 59	Expeditionstid måndag – fredag 08:00-16:00
--	--	--	---------------------------------	---

239

BAKGRUND

Norrbottens läns landsting har genomfört upphandlingen "2014 Tryckeritjänster", dnr 2330-14. Fyra anbud kom in, varav ett från GTC Print AB (GTC Print). Enligt tilldelningsbeslut den 21 november 2014 antog landstinget Luleå Grafiska Aktiebolags (Luleå Grafiska) anbud. Anbudet från GTC Print, liksom anbuden från de två andra anbudsgivarna, gick inte vidare till utvärderingen.

PARTERNAS INSTÄLLNING

Vad GTC Print framför

GTC Print har ansökt om överprövning och yrkat att upphandlingen inte får avslutas innan rättelse har utförts genom att landstinget värderar anbuden på nytt och då tar hänsyn till bolagets anbud.

Som skäl för sin ansökan har GTC Print angett följande. Landstinget har genom att utesluta bolaget från att delta i upphandlingen och samtidigt ge kontraktet till Luleå Grafiska brutit mot 1 kap. 9 § lagen (2007:1091) om offentlig handling (LOU) samt mot 10 och 11 kap. samma lag. GTC Print, som lämnade det lägsta priset i upphandlingen och därför skulle ha fått kontraktet, har genom detta lidit eller i varje fall riskerar att lida skada.

Enligt avsnitt 3.2 i förfrågningsunderlagets administrativa föreskrifter är lägsta pris tilldelningsgrunden i upphandlingen. I upphandlingen finns inte några utvärderingskriterier kopplade till kvalitet eller miljö som kan utvärderas eller vägas mot priset. I stället finns det i dessa avseenden vissa kvalifikationskrav som ska vara uppfyllda. Dessa krav beskrivs i T2 Krav på leverantör i förfrågningsunderlaget.

Principen om proportionalitet innebär att de krav som ställs i en upphandling ska vara ägnade att säkerställa att det mål som eftersträvas uppnås, samt att kraven inte får gå utöver vad som krävs för att uppnå samma mål. Om det finns mindre ingripande sätt att uppnå målet är kravet att anse som oproportionerligt.

Avsnitt 1.3 Kvalitetsstyrning i förfrågningsunderlagets T2 Krav på leverantör syftar till att säkerställa att den leverantör som antas ska bedriva ett systematiskt kvalitetsarbete inom företaget samt arbeta efter kvalitetsystem och normer som är brukliga i branschen. Landstingets mål med avsnitt 1.5 Leverantörens miljöarbete är att leverantören i sin egen produktion av varor och tjänster ska verka för en låg miljöpåverkan.

Av 10 kap. 2 § första stycket 6 LOU följer att en leverantör får uteslutas från att delta i en upphandling, om leverantören i något väsentligt hänseende har låtit bli att lämna begärda upplysningar eller lämnat felaktiga upplysningar som begärts med stöd av bestämmelserna i 10 eller 11 kap. samma lag. GTC Print förnekar att bolaget inte har lämnat upplysningar enligt avsnitt 1.3 och 1.5 i förfrågningsunderlagets T2 Krav på leverantör. GTC Print har i sitt anbud tydligt beskrivit sitt arbete med kvalitetsfrågor samt hur bolaget avser att uppfylla sitt kvalitetsåtagande enligt aktuell förfrågan. Av beskrivningen framgår bl.a. att GTC Print arbetar enligt kvalitetsledningssystemet ISO 9 002 och med att ständigt förbättra sina kvalitetsåtaganden. Detta innebär att GTC Print har skriftliga policier och handlingsplaner med tidsatta mätbara kvalitetsmål vilka åtgärdas, redovisas och följs upp.

Även när det gäller miljökraven har GTC Print i sitt anbud lämnat en beskrivning av bolagets arbete med miljöfrågor samt hur bolaget avser att uppfylla sitt miljöåtagande enligt förfrågan. Bland annat framgår det att GTC Print är certifierat i enlighet med såväl Svanen som FSC, med vilka

följer en obligatorisk skyldighet att vid verksamheten tillämpa de krav och kriterier som är förenade med certifieringarna. Vidare framgår att GTC Print arbetar enligt miljöledningssystemet ISO 14 001 och verkar för att ständigt förbättra sina miljöåtaganden. Detta innebär att GTC Print har skriftliga policier och handlingsplaner med tidsatta mätbara miljömål vilka åtgärdas, redovisas och följs upp.

En förutsättning för uteslutning enligt 10 kap. 2 § första stycket 6 LOU är att den åberopade bristen ska hänföra sig till något väsentligt hänseende. Rena petitessfel ska inte medföra uteslutning av leverantör. Den påstådda bristen i fråga om bevis som landstinget har lagt till grund för att utesluta bolaget är inte kopplad till något särskilt, därifrån avvikande, kvalifikationskrav och kan därmed knappast uppfylla väsentlighetsrequisitets krav för uteslutning av leverantör. Även av detta skäl saknas rättslig grund för att utesluta GTC Prints anbud ur upphandlingen.

Genom de rutiner och certifikat som GTC Print tillämpar och innehar enligt i branschen brukliga kvalitetssäkrings- och miljöledningssystem, tillsammans med de regler som hör ihop med dessa, uppfyller bolaget de kvalificeringskrav som ställs i upphandlingen. De redovisningar som lämnats uppfyller samtidigt uppställda beviskrav. Av de redovisade rutinerna och certifikaten framgår klart hur GTC Print i alla avseenden bedriver sin verksamhet. Varken bolagets anbud eller annan information i upphandlingen ger anledning till att anta att bolaget skulle agera på ett avvikande sätt gentemot landstinget. Det är istället uppenbart att GTC Print avser att utföra uppdraget på det sätt och enligt de rutiner som bolaget har redovisat för i sitt anbud. Någon laglig möjlighet för landstinget att begära upplysningar utöver den uttömmande reglering om bevis på teknisk och yrkesmässig kapacitet som följer av 11 kap. 11 och 12 §§ LOU finns inte. Den tolkning av beviskraven som landstinget har tillämpat för att utesluta

GTC Prints anbud från att delta i upphandlingen går utöver de kvalifikationskrav i sak som anges i förfrågningsunderlaget och vad som krävs för att uppnå den efterfrågade målsättning om systematiskt kvalitetsarbete och en låg miljöpåverkan.

Av 1 kap. 9 § LOU följer att alla leverantörer ska ges så lika förutsättningar som möjligt. Principen har i unionsrättslig praxis bl.a. tolkats så att lika situationer inte får behandlas olika och olika situationer inte får behandlas lika. De krav som ställs i en upphandling måste tillämpas på ett likformigt sätt gentemot samtliga deltagande leverantörer. GTC Prints redovisning av T2 Krav på leverantör avsnitt 1.3 och 1.5 överensstämmer i allt väsentligt med den redovisning som Luleå Grafiska lämnat avseende de aktuella avsnitten. Även Luleå Grafiska har i sitt anbud lämnat generella redovisningar hur de arbetar med kvalitets- och miljöfrågor. Vad gäller miljöarbetet har Luleå Grafiska endast bifogat för företaget gällande miljöpolicy. Det borde heller inte för landstinget gå att utläsa hur Luleå Grafiska avser att uppfylla sitt kvalitets- och miljöåtagande enligt den aktuella förfrågan. Luleå Grafiska har inte uteslutits från utvärderingen utan istället fått kontraktet. Eftersom landstinget inte har uteslutit Luleå Grafiska från utvärderingen går det heller inte av hänsyn till likabehandlingsprincipen att på motsvarande skäl utesluta GTC Print. Allt annat skulle strida mot likabehandlingsprincipen i 1 kap. 9 § LOU.

Vad landstinget framför

Landstinget har motsatt sig GTC Prints yrkande och framfört följande.

GTC Print uteslöts från upphandlingen då bolaget inte uppfyller två av de leverantörskrav som ställs i förfrågningsunderlagets T2 Krav på leverantör avsnitt 1.3 och 1.5. Av förfrågningsunderlagets T1 Administrativa

föreskrifter framgår hur anbudslämningen ska gå till. I avsnitt 2.3.1 Anbudshandlingar beskrivs att hela anbudet ska redovisas i frågeformulär i Amesto (landstingets elektroniska upphandlingssystem). Vidare står det i avsnitt 3.1 Kvalificering av anbudsgivaren – anbud att det är obligatoriskt för leverantören att lämna de beskrivningar som efterfrågas i frågeformuläret.

GTC Print har i frågeformuläret svarat att de accepterar kravet enligt T2 1.3. Bolaget är inte certifierat enligt ISO 9 001 eller motsvarande. I bilaga T2 1.3 har GTC Print lämnat kortfattade svar på frågorna i frågeformuläret. I bilagan saknas en beskrivning av hur de avser att säkerställa kvalitetsarbete gällande aktuellt uppdrag, vilket är ett obligatoriskt krav.

GTC Print har även svarat att de accepterar kravet enligt T2 1.5. Bolaget är inte EMAS-registrerat eller certifierat enligt ISO 14 001 eller motsvarande. Certifiering från Svanen och FSC avser inte miljöledningssystem vilket både EMAS och ISO 14 001 gör och kan därför inte anses motsvara någon av de senare. I bilaga T2 1.5 Miljöarbete har GTC Print lämnat kortfattade svar på frågorna i frågeformuläret. I bilagan saknas en beskrivning av hur de avser säkerställa sitt miljöåtagande gällande aktuellt uppdrag, vilket är ett obligatoriskt krav.

De uppgifter GTC Print lämnat i bilagorna gällande kvalitetsstyrning samt leverantörens miljöarbete utgör endast svar på de frågor som ställs i frågeformuläret. Det saknas en beskrivning av hur bolaget ska uppfylla sina åtaganden. Det framgår klart och tydligt av förfrågningsunderlaget att det är ett obligatoriskt krav. GTC Prints påståenden om att de har uppfyllt kravet samt att landstinget tolkat beviskraven hårdare än vad som angetts i förfrågningsunderlaget är felaktiga. Stöd för att efterfråga begärda upplysningar beträffande kvalitetsstyrning återfinns i 11 kap. 11 och 14 §§ LOU samt angående miljöstyrning i 11 kap. 11 och 15 §§ LOU.

De aktuella beskrivningarna är av stor vikt för landstinget för att kunna säkerställa huruvida leverantören kan uppfylla sina åtaganden för just detta tryckeriuppdrag. Med petitessefel i rådande situation avses mindre formaliafel utan inverkan på anbudets innehåll.

Luleå Grafiskas anbud innehåller en sådan beskrivning som har efterfrågats både gällande kvalitetsstyrning samt leverantörens miljöarbete. Luleå Grafiska beskriver hur de ska jobba med kvalitets- respektive miljöarbete gällande aktuellt uppdrag. Luleå Grafiskas anbud uppfyller samtliga obligatoriska krav och har av den anledningen utvärderats. Att kvalificera GTC Prints anbud till utvärderingen när den inte uppfyller samtliga leverantörskrav skulle strida mot likabehandlingsprincipen då olika situationer hade behandlats lika.

FÖRFRÅGNINGSUNDERLAGET

T1 Administrativa föreskrifter

2.3 ANBUDSGIVNING

2.3.1 Anbudshandlingar

Anbud ska

- Följa förfrågningsunderlaget
- Hela anbudet ska redovisas i Frågeformulär i Amesto
- Anbudspriser redovisas enligt T1 bilaga 1, Anbudspriser

Obligatoriska krav (ska-krav)

Förfrågningsunderlaget innehåller ett antal obligatoriska krav (ska-krav). Dessa är markerade med fetstil "ska".

Av anbudet ska framgå att samtliga krav i förfrågningsunderlaget är uppfyllda. Förutsättningen för att ett anbud ska kunna antas är att ska-kraven är uppfyllda.

3 PRÖVNING AV ANBUD

Efter anbudsöppningen sker prövningen av anbudet enligt nedan.

3.1 KVALIFICERING AV ANBUDSGIVAREN-ANBUD

Kvalificering av anbudsgivare uppnås enbart genom att anbudsgivaren

1. Uppfyller ska-krav enligt T2 krav på leverantör samt lämnar in de obligatoriska intygen/beskrivningar enligt frågeformulär.
2. Uppfyller ska-krav enligt T3 kravspecifikation samt lämnar in de obligatoriska intygen/beskrivningar enligt frågeformulär.
3. Prisbilagan är ifylld enligt frågeformulär.
4. Uppfyller ska-krav enligt T4 kontrakt samt intygar det enligt frågeformulär.

OBS: Visar det sig att anbud efter denna prövning inte uppfyller kraven i kvalificering av anbud, kommer anbudet ej att prövas i utvärderingen av anbud.

3.2 UTVÄRDERING AV ANBUD

Under förutsättning av att inkomna anbud uppfyller kvalificeringskraven enligt ovan, kommer att gå vidare för utvärdering på pris.

Utvärderingspris är summa anbudspriser subtraherad med offererad rabattsats. Rabatt är det som leverantören ger för övrigt sortiment på ordinarie prislista. Rabattsats nyttjas i utvärderingen. Det anbud som innehåller det lägsta utvärderingspriset kommer att antas som vinnande anbud.

T2 Krav på leverantör

1.3 KVALITETSSTYRNING

Leverantör ska bedriva ett systematiskt kvalitetsarbete inom företaget samt arbeta efter, för branschen vedertagna, kvalitetssystem och normer. Leverantören ska beskriva sitt arbete med kvalitetsfrågor samt hur denne avser uppfylla sitt kvalitetsåtagande enligt denna förfrågan.

1.5 LEVERANTÖRS MILJÖARBETE

Landstinget ser gärna att Leverantören i sin egen produktion av produkter och tjänster, verkar för låg negativ miljöpåverkan. Detta genom att minimera företagets negativa

miljöpåverkan på så sätt att miljöaspekter vägs in vid inköp, och i den mån det är möjligt, att det miljöriktigaste alternativet väljs. Leverantören ska beskriva sitt arbete med miljöfrågor samt hur han/hon avser uppfylla sitt miljöåtagande enligt denna förfrågan.

Frågeformulär: 2. Obligatoriska SKA-krav (ur Amesto)

1.4 KVALITETSSTYRNING

Accepteras SKA-krav enligt T2 1.3

Bifoga beskrivning enligt följande:

- Är företaget/organisationen certifierat enligt ISO 9 001 eller motsvarande
Om JA ange vilket eller om NEJ ska frågorna nedan besvaras
- Finns det en skriftlig kvalitetspolicy?
- Är ansvaret för kvalitetsfrågor dokumenterat inom företaget?
- Finns en skriftlig handlingsplan med tidsatta, mätbara mål som åtgärdas, redovisas och följs upp hos leverantören?
- Får personalen kontinuerlig utbildning/information i kvalitetsfrågor?
- Ställs kvalitetskrav på egna tillverkare/leverantörer och underentreprenörer?

Sammanställ svaren i ett dokument. Beskriv även kvalitetsarbetet gällande aktuellt uppdrag. (max en A4 sida)

Dokumentet döps till 2.1.3

1.8 LEVERANTÖRS MILJÖARBETE

Accepteras SKA-krav enligt T2 1.5

Bifoga beskrivning enligt följande:

- Är företaget/organisationen EMAS registrerat och/eller certifierat enligt ISO 14 001 eller motsvarande
Om JA ange vilket eller om NEJ ska frågorna nedan besvaras
- Finns det en skriftlig miljöpolicy?
- Är miljöansvaret dokumenterat inom företaget?
- Finns en skriftlig handlingsplan med tidsatta, mätbara miljömål som åtgärdas, redovisas och följs upp hos leverantören?
- Får personalen kontinuerlig utbildning/information i miljöfrågor?
- Ställs miljökrav på egna tillverkare/leverantörer?

Beskriv även hur leverantören avser uppfylla sitt miljöåtagande enligt denna förfrågan.

Sammanställ svaren i ett dokument. Dokumentet döps till 2.1.5

SKÅLEN FÖR FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Tillämpliga bestämmelser

En upphandlande myndighet ska enligt 1 kap. 9 § LOU behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Vid upphandlingar ska vidare principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas.

Enligt 10 kap. 2 § första stycket 6 LOU är en leverantör uteslutas från att delta i en upphandling om leverantören i något väsentligt hänseende har låtit bli att lämna begärda upplysningar eller lämnat felaktiga upplysningar som begärts med stöd av bestämmelserna i 10 eller 11 kap samma lag.

Om den upphandlande myndigheten har brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § LOU eller någon annan bestämmelse i lagen och detta har medfört att leverantören har lidit eller kan komma att lida skada ska rätten enligt 16 kap. 6 § samma lag besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse har gjorts.

Uppfyller GTC Prints anbud kraven om kvalitetsstyrning och miljöarbete?

GTC Print har gjort gällande att bolaget har felaktigt uteslutits från utvärderingen då GTC Print uppfyller i upphandlingen ställda kvalificerings- och beviskrav. Bolaget har vidare hävdatt att den påstådda bristen i deras anbud inte kan anses vara av sådant väsentligt hänseende att en uteslutning enligt 10 kap. 2 § första stycket LOU är möjlig. Landstinget har i sin tur invänt att det var rätt att utesluta GTC Print från utvärderingen

då bolaget i sitt anbud inte hade beskrivit hur det avser att säkerställa sitt miljö- och kvalitetsåtagande gällande tryckeritjänster hos landstinget.

Förvaltningsrätten konstaterar att de i målet aktuella kraven om kvalitetstyrning och leverantörs miljöarbete utgör upphandlingens obligatoriska, s.k. ska-krav. Anbudsgivare vems anbud inte uppfyller de obligatoriska kraven kommer enligt förfrågningsunderlagets T1 avsnitt 3.1 inte prövas i utvärderingen. Det ankommer på det anbudsgivande bolaget att visa att det uppfyller de i förfrågningsunderlaget ställda obligatoriska kraven för att kunna få sitt anbud utvärderat.

Det är ostridigt att GTC Print inte är certifierad enligt ISO 9 001, innehar en EMAS-registrering och/eller ISO 14 001-certifiering eller motsvarande. GTC Print ska således enligt förfrågningsunderlaget svara på ett antal frågor samt beskriva hur bolaget avser att uppfylla sitt kvalitetsarbete och miljöåtagande enligt aktuellt uppdrag. Beskrivningen ska enligt upphandlingens frågeformulär bifogas som ett separat dokument till anbudet. Till stöd för denna förfrågan har landstinget i sitt frågeformulär angett ett antal frågor som leverantören ska svara på.

GTC Print har i sitt anbud intygat att kraven i förfrågningsunderlagets T2 avsnitt 1.3 och 1.5 accepteras samt bifogat dokument döpta till Kvalitetstyrning respektive Miljöarbete. Enligt förvaltningsrätten har GTC Print i dessa två dokument enbart omformulerat frågorna till svar. Någon beskrivning av *hur* GTC Print avser att uppfylla sina kvalitets- och miljöåtaganden gentemot landstinget, och i förhållande till de tryckeritjänsterna som nu upphandlas återfinns inte i bolagets anbud. Förvaltningsrätten finner därför att de beskrivningar som GTC Print lämnat inte kan anses vara tillräckliga för att uppfylla de obligatoriska kraven om kvalitetsstyrning och miljöarbete enligt förfrågningsunderlaget. Vidare delar förvaltningsrätten inte GTC Prints uppfattning om att ovan nämnda

brister i bolagets anbud inte kan anses vara av väsentligt hänseende såsom anges i 10 kap. 2 § första stycket 6 LOU eller att landstinget genom att begära dessa har gått utöver vad det kan kräva enligt 11 kap. LOU.

Proportionalitetsprincipen

GTC Print har även gjort gällande att landstinget har brutit mot proportionalitetsprincipen genom att tillämpa förfrågningsunderlagets T2 Krav på leverantör avsnitt 1.3 och 1.5 mer långtgående än vad som krävs för att uppnå den efterfrågade målsättningen med de aktuella kraven. Landstinget har anfört att de aktuella beskrivningarna är av stor vikt för detta för att det ska kunna säkerställa om leverantören kan uppfylla sina åtaganden för just detta tryckeriuppdrag.

Innebörden av proportionalitetsprincipen är att kraven på leverantören måste ha ett naturligt samband med och stå i rimlig proportion till det som upphandlas. De krav som ställs får inte gå utöver vad som är nödvändigt och ändamålsenligt för upphandlingen i fråga (jfr prop. 2006/07:128 s. 132). EU-domstolen har i mål C-234/03 Conste m.fl. uttalat att de krav som ställs i en upphandling ska vara ägnade att säkerställa förverkligandet av den målsättning som eftersträvas och kravet får inte gå utöver vad som är nödvändigt för att uppnå denna målsättning.

I mål om ingripande enligt LOU gäller som huvudprincip att den part som gör gällande att en upphandling är felaktig på ett klart sätt ska ange på vilka omständigheter talan grundas (se Högsta förvaltningsdomstolens avgörande RÅ 2009 ref. 69).

Kravet på att anbudsgivare ska till sitt anbud bifoga en beskrivning av hur de avser att uppfylla sina kvalitets- och miljöåtaganden får enligt förvaltningsrätten anses vara en lämplig och effektiv åtgärd för att uppnå

det eftersträvade syftet, nämligen att förvissa sig om att anbudsgivare vid uppdragets genomförande arbetar efter för branschen vedertagna kvalitetssystem och normer för kvalitetsstyrning samt verkar för låg negativ miljöpåverkan

Vidare anser förvaltningsrätten att annat inte har framkommit än att de i målet aktuella obligatoriska kraven är nödvändiga för att uppnå det eftersträvade syftet – GTC Prints kortfattade beskrivning är inte tillräcklig för att uppnå detta syfte. Den eventuella negativa effekt som kravet får på leverantörers möjlighet att lämna anbud kan således inte anses vara oproportionerlig eller överdriven jämfört med det eftersträvade syftet.

Likabehandlingsprincipen

GTC Print har även anfört att landstinget inte behandlat anbudsgivare lika då det inte heller av vinnande anbudsgivares, Luleå Grafiskas anbud framgår hur bolaget avser att uppfylla sina kvalitets- och miljöåtaganden. Landstinget hävdar att Luleå Grafiskas anbud visst innehåller en sådan beskrivning som efterfrågats gällande kvalitetsstyrning och leverantörens miljöarbete.

Såvitt framgår är parterna överens om att inte heller Luleå Grafiska är certifierad enligt ISO 9 001 och ISO 14 001 och/eller EMAS-registrerad eller motsvarande. Bolaget ska då, precis som GTC Print, svara på ett antal frågor i frågeformuläret samt beskriva sitt kvalitets- och miljöarbete gällande aktuellt uppdrag.

Av Luleå Grafiska till anbudet bifogat dokument avseende säkerställande av kvalitet enligt förfrågningsunderlagets T2 avsnitt 1.3 framgår bl.a. följande.

...

Dokumentation

Arbetet med säkerställande av tryckkvaliteten delges regelbundet våra kunder. Aktuella icc-profiler för färghantering finns ständigt att tillgå på vår websida www.lulegrafiska.se

...

Utbildning/information

För en god kundkontakt krävs ett totalt engagemang av personal och ansvariga. Utbildning av kunder, vid gemensamma träffar, har skett vid ett flertal tillfällen. Utbildningen har då letts av Hans Sundqvist, Agfas expert på färgstyrning.

Mottagande av kundmaterial

För att säkerställa kvaliteten då kunder lämnar "färdigt material" – PDF-filer – har arbete skett med framtagande av inställningsfiler för framställande av PDF-filer med hjälp av Adobe Acrobat. Aktuella inställningsfiler finns ständigt att ladda ner via vår websida, www.lulegrafiska.se. Dessa filer säkerställer en pålitlig hantering av färger och grafiska effekter från layoutprogram.

Enligt förvaltningsrätten har Luleå Grafiska genom det dokumentet beskrivit hur bolaget vid sina tidigare uppdrag säkerställt kvaliteten för sina kunder, men inte hur de avser att utföra sitt kvalitetsarbete när det gäller tryckeritjänster hos landstinget. Förvaltningsrätten finner därför att inte heller Luleå Grafiska kan anses ha uppfyllt det aktuella kravet om kvalitetsstyrning och skulle rätteligen ha uteslutits från utvärderingen redan på denna grund. Landstinget har således genom att utvärdera och anta Luleå Grafiskas anbud brutit mot likabehandlingsprincipen i 1 kap. 9 § LOU.

Skada

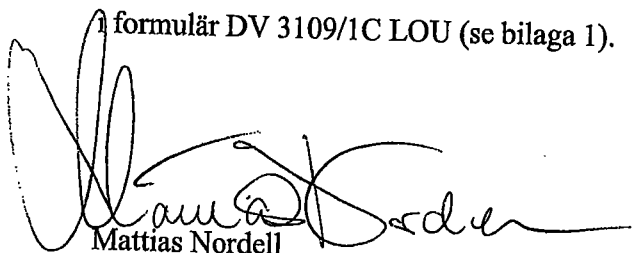
En anbudsgivare som rätteligen har förkastats i kvalificeringsfasen riskerar normalt inte att lida skada av att upphandlande myndighet inte har beaktat att även annan anbudsgivare borde ha uteslutits. I det fall att även det enda kvarvarande anbudet borde ha förkastats kan anbudsgivaren emellertid riskera att lida skada. Ett bifall till en invändning att en upphandlande myndighet i strid med bestämmelserna i LOU utvärderat det enda

kvarvarande anbudet när det rätteligen borde ha förkastats, skulle kunna få till följd att upphandlingen görs om. Vid en ny upphandling har leverantörer en ny möjlighet att lämna anbud och en ny möjlighet att tilldelas kontrakt (jfr HFD 2013 ref. 53 och Kammarrätten i Jönköpings domar den 28 mars 2012 i mål nr 3307-11 och den 11 april 2014 i mål nr 2658-2667-13).

GTC Print har inte konkretiserat på vilket sätt bolaget anser sig ha lidit eller riskerar att lida skada i en situation som nu uppstått – att upphandlingen inte kan rättas utan måste göras om. För att ett ingripande enligt 16 kap. 6 § LOU ska ske räcker det inte enbart med att den upphandlande myndigheten har brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § LOU eller någon annan bestämmelse i lagen utan detta ska ha även medfört att leverantören som ansöker om överprövning har lidit eller kan komma att lida skada på grund av upphandlande myndighetens agerande. Mot bakgrund av vad GTC Print anfört i sin ansökan och med hänsyn till övriga omständigheter i målet saknar domstolen förutsättningar för att kunna ingripa mot upphandlingen. Bolagets ansökan ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. Information om hur man överklagar finns i formulär DV 3109/1C LOU (se bilaga 1).

Mattias Nordell

Raili Funck har föredragit målet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Den som vill överklaga kammarrättens avgörande ska skriva till Högsta förvaltningsdomstolen. Skrivelsen ställs alltså till Högsta förvaltningsdomstolen *men ska skickas eller lämnas till kammarrätten.*

Överklagandet ska ha kommit in till kammarrätten *inom tre veckor* från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagande för det allmänna räknas dock från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagande infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommar-, jul- eller nyårsafton, räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i Högsta förvaltningsdomstolen krävs att prövningstillstånd meddelas. Högsta förvaltningsdomstolen lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas eller om det finns synnerliga skäl till sådan prövning, såsom att det finns grund för resning eller att målets utgång i kammarrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Om prövningstillstånd inte meddelas står kammarrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Högsta förvaltningsdomstolen varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

I mål om överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling eller lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. Vanligtvis får, då kammarrätten inte har fattat något interimistiskt beslut om att upphandlingen inte får avslutas, avtal slutas omedelbart. I de fall där kammarrätten har fattat ett interimistiskt beslut om att upphandlingen inte får avslutas, får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt det interimistiska beslutet. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla följande uppgifter;

1. den klagandes namn, person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till Högsta förvaltningsdomstolen
2. det beslut som överklagas med uppgift om kammarrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet
3. de skäl som klaganden vill åberopa för sin begäran om att få prövningstillstånd
4. den ändring av kammarrättens beslut som klaganden vill få till stånd och skälen för detta
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.